

STAAN ZO VEEL MOGELIJK
VRIJ OP MEEST BIJZON-
DER PLAATSEN EEN REIS
VAN 48 DAGEN

BELEEF MAROKKO PUUR!

DEEL 1

Tekst: Nardi Vaanholt en Marijke Hellema
(Women on Wheels)

Fotografie: Nancy Verheijen en Hans Schrijen

Motril

Het strand in Motril dient als verzamelplaats voor de start van de reis “Beleef Marokko Puur”. Het is voor ons, en waarschijnlijk ook voor de andere medereizigers, steeds weer spannend: welke mensen gaan er mee en in welke campers reizen zij. Rond 12 uur is iedereen gearriveerd. Het zijn: Rein en Jenny met hun hond Lotte in een witte Knaus, Leo en Sonja eveneens in een witte Knaus, Guus en Monique met hun kinderen Laura en Menno in een witte Concorde; drie grijze Fiat Ducato camperbussen, één bestuurt door Peter, de ander door Theo en Liesbeth, en het laatste busje door ons. En als begeleiders vanzelfsprekend, Hans en Nancy met hun hond Juno in de grote gele MAN expeditie truck van Expedition Far East. Na een korte kennismakingsronde en een zeer uitgebreide briefing van Hans over het verloop en alle in en outs van de reis, is er een welkomstborrel. We overnachten op het strand, dicht bij de haven van vertrek.

De overtocht

Nadat iedereen zijn sticker met kamelen en de tekst “Beleef Marokko Puur!” op zijn camper heeft gekregen, verplaatsen we ons in colonne naar de boot. Wij krijgen onze ticket en de overtocht kan beginnen.

Maar helaas nog niet voor ons. Wij worden bij de laatste controle, vlak voor het moment dat wij de boot willen oprijden, naar de zijkant gedirigeerd. Op onze boardingspas staat een verkeerde datum van vertrek, namelijk 29-9-2016. Vreemd, want Nancy heeft zojuist bij de boarding alle tickets tegelijk in ontvangst genomen.

Wildcamd tussen palmbomen

Zonsondergang palmtuin Figuig

De ene laadklep is al opgetrokken en alle auto's zijn al aan boord als Marijke nog hollend naar een kantoortje moet om de fout te herstellen. Wij hebben het "Spaans benauwd". Bij een klein kantoortje wordt snel de fout gecorrigeerd en dan kunnen wij alsnog het schip op. Nauwelijks aan dek wordt de laadklep achter ons omhooggetrokken. Net aan de reis begonnen en dan al de boot missen ... dat is te erg. Eenmaal binnen boord halen wij opgelucht adem en krijgen wij onze normale huidskleur terug. Op de boot worden de navigatieapparaten van kaarten, routes en waypoints voorzien, en krijgt iedereen die wil, uitgebreide instructies om nog beter met het eigen navigatieapparaat om te gaan. Na vier en een half uur varen rijden wij in twintig minuten naar een parking boven de stad Melilla. Het is onze slaapplek voor de komende nacht.

Grenspassage

Om halfzeven 's morgens, het is nog donker, verlaten wij onze overnachtingsplek om in colonne naar de grens te rijden. Wij rijden als laatste, door ons ingebouwde bakkie kunnen wij met Hans communiceren en dat is reuze makkelijk. Zo kunnen we melden als er een stoplicht op rood springt of dat er veel auto's zich tussen de colonne wringen.

Aan de grens loopt alles voorspoedig totdat een douanier op onze wereldkaart met 10 jaar gereden routes bekijkt. Aanvankelijk denken wij nog "wat leuk!". Maar als er meerdere douaniers bijgehaald worden voelen wij nattigheid. Er worden foto's van de kaart gemaakt en druk gebeld en de ene na de andere pief in oplopende belangrijkheid, komt naar de kaart kijken. Wij begrijpen niet wat er aan de hand is. We zijn met onze tien jaar oude wereldkaart al meerdere keren in Marokko geweest en hebben nooit problemen ondervonden.

Het blijkt dat op onze wereldkaart de Westelijke Sahara met een aparte kleur wordt aangegeven terwijl Marokko het gebied beschouwt als haar Zuidelijke Provincie en het tot haar grondgebied rekent. Het land moet in één kleur weergegeven worden! Wij wachten gespannen af.

Mag de kaart blijven zitten of moet hij eraf ...???

Het hele proces neemt inmiddels twee uur in beslag en de hele groep moet wachten. Dan komt de hoogste chef met zijn secondant, kijkt op de kaart, keurt ons geen blik waardig en gebaart met een beweging van zijn hand: de kaart moet eraf! Marijke en ik staan met tranen in onze ogen naar het verwijderen van de kaart te kijken. Wat een arrogante vent! We mogen zelfs de kaart niet houden....

Er wordt gevraagd of wij nog routekaarten hebben. Nee! We rijden via Google Maps - wij hebben ze wel maar zij krijgen ze niet.

Uiteindelijk komen we in Oujda aan, pinnen, kopen een simkaart en rijden naar onze overnachtingsplek op het plateau du Rekkam. In een schitterende omgeving, met alleen in de verte een

berbertent, staan wij met onze campers in deze onmetelijke ruimte, waar nog echte stilte heerst. Dit maakt het reizen met Hans en Nancy zo bijzonder. Zij weten de meest mooie overnachtingsplaatsen te vinden, kennen de eigenaren van het grondstuk persoonlijk, staan altijd ver van de verharde wegen, daar waar andere reisorganisaties niet kunnen komen.

Onderweg naar Bouâfra stoppen wij bij een waterput, waar mannen druk bezig zijn hun watervoorraad op peil te brengen. Wij vullen ook onze waterfles en maken een praatje voor zover dat mogelijk is. Bij het weggaan bieden wij hen een chocoladebonbons aan die in hun zakken verdwijnt. Wij proberen hen duidelijk te maken dat zij die nu moeten opeten. Maar nee, de bonbon met het mooie papiertje gaat mee naar huis. Je hoeft geen grote fantasie te hebben om te weten hoe deze bonbons bij 30 graden hitte uit de zakken komt ...

Plateau du Rekkam

In Bouâfra maken wij een stop, slaan brood, groente en water in en rijden naar de volgende overnachtingsplaats op de vlakte van Rekkam. Wederom een fantastische plek met weliswaar een kleine hindernis, die de grotere campers niet kunnen nemen. Zij blijven voor het heuveltje staan en genieten op 100m van dezelfde stralende sterrenhemel als wij. Was de woestijn aanvankelijk nog van iedereen, nu zien wij eindeloze omheiningen waarachter men nieuwe plantages aanlegt. »

Kamelen rond de camper

Kamelentocht bij Erg Chebbi

Kamelen bij Erg Chebbi

Wildcamp Gorge du Todhra

Gorge du Todhra

Overdekte steeg Figuig

Een initiatief van de koning om ook dit gebied tot ontwikkeling te brengen. Soms staan er alleen de toegangspoorten als hoop voor wat nog gaat komen, soms zien we tuinen met al volgroeide palmen.

Wij verbazen ons over de goed geasfalteerde wegen terwijl er zeer weinig verkeer is, maar ook over de verkeersborden waarop staat dat men 70 meter afstand moet houden terwijl je nauwelijks een auto ziet.

Onze volgende bestemming is Figuig, een oase op 900m hoogte die bestaat uit zeven dorpjes verspreid over een grote palmplantage (20 km² en 100.000 palmen). Het water komt uit welputten en wordt door irrigatie verdeeld over de verschillende kanalen. In Figuig zien wij voor het eerst vrouwen in een nikab die een oog bedekt hebben. Lijkt mij in elk geval beter dan de boerka waar je door “tralies” naar de wereld kijkt. Onze camping ligt midden in deze oase en is voor Afrikaanse begrippen prima. Voor wie wil bieden Nancy en Hans een wandeling aan door een van de oude dorpjes met een doolhof van kleine overdekte stegen, een plek waar je alleen niet snel zal komen. 's Avonds eten wij lekkere couscous op het terras van het campingrestaurant en hebben daarbij een prachtig uitzicht op de palmerie.

Bij een soortgelijke ochtendwandeling door de palmentuinen van de oase zien wij hoe op

ingenieuze wijze de hele watervoorziening geregeld wordt. Een ingewikkeld systeem van kleine irrigatiekanalen slingert zich door de palmentuin en zorgt door aansluiting of afsluiting voor de besproeiing van de diverse velden. De grote aangelegde palmenplantages met hun automatische besproeiing verdringen langzamerhand de arbeidsintensieve handmatige watervoorzieningen van de kleine velden van de individuele boeren. Jongeren zijn niet meer geïnteresseerd in dit werk en vertrekken naar de grote steden. De akkers worden verwaarloosd en als het zo doorgaat, zal er over een tijd, niets meer over zijn van dit ingenieuze oude watersysteem. In het begin van de middag bezoeken wij het Centre Artisanal, een vrouwencollectief dat gezamenlijk handgemaakte producten produceert en in dit centrum verkoopt. Daarna voeren we op de camping een paar hoognodige huishoudelijke taken uit. En met een kaasfondue uit een pakje maken wij een lekkere maaltijd en gaan met de kippen op stok.

Overnachten tussen rode zandduinen

De weg naar Erg Chebbi is 113 km, maar door de vele mooie uitzichtpunten en een bezoek aan de streekmarkt en de vele dadeloogsten in de dorpen, moeten we nog behoorlijk aanpoten om op het afgesproken tijdstip op de onverharde weg naar de zandduinen te komen. Van hieruit rijden wij gezamenlijk achter de truck, over onverharde wegen, naar onze overnachtingsplek die echter niet te bereiken blijkt. Duinenvelden verplaatsen zich. Er moet een nieuwe plek worden gezocht die voor alle campers bereikbaar is. Wij gaan met onze “kleine camper” eerst. Als wij het halen kunnen de andere campers volgen. Helaas, het zand is te zacht en wij zakken erin weg. Het is niet de eerste keer dat wij uit het zand worden getrokken, maar wel met deze camper. Sleepplint vastmaken aan de achterkant van de auto, truck van Hans erachter, stuur recht houden, rijden maar en dan staan we weer op vaste bodem. Fluitje van een cent ... mits je zo'n expeditie truck bij je hebt!

Er wordt na enig speurwerk een andere plek gevonden waar alle campers op een hardere ondergrond kunnen staan. Een schitterend stekje en uitermate geschikt voor de 'sundowner' die Hans en Nancy organiseren in het

Moskee bij Bouarfa

Op weg naar wildcamp

licht van de ondergaande zon.

Een aantal van ons gaat vroeg op pad om de zonsopkomst vanaf de grootste top in de zandduinen te bekijken. Wij zijn niet van het klimmen en nemen een kleiner topje. Helaas als de zon op ons heuveltje schijnt is hij al volwassen en veel te fel.

Erg Chebbi is het grootste zandduinengebied van Marokko. Zover het oog reikt zie je zandduinen van wel 200 meter hoog. Imponerend.

Naar de hoogste top op de rug van een kameel

In de middag arriveren voor liefhebbers kamelen en drie mannen, om met ons door de duinen van Erg Chebbi te wandelen. Ooit hebben we in Wadi Rum (Syrië) een tocht met kamelen gemaakt, maar die beesten hadden niet gegeten en bleven bij elk boompje staan en waren niet vooruit te branden. Bovendien was de woestijn erg vlak en viel er weinig te beleven.

Dat is nu anders. Een herder, die Hans en Nancy al jaar en dag kennen, loopt vooruit om te kijken wat de beste route is over de zandduinen, om de hoogste top te kunnen bereiken. De twee andere mannen houden de kamelen en ons in de gaten. Het duurt even voordat we ons aan het schommelende loopgedrag van de kamelen kunnen overgeven. Het blijft opletten want bij een steile afdaling is een lancering over de kop van de kameel steeds aanwezig. Doordat de kamelen allemaal achter elkaar lopen vliegen de stinkende scheten van de voorganger over je heen. »

WESTELIJKE SAHARA

In 1975 is de Westelijke Sahara ingelijfd door Marokko. Koning Hassan stuurde 350.000 soldaten naar het gebied en drong de vrijheidsbeweging Polisario, die vocht voor een onafhankelijke staat, terug tot een vijfde van het grondgebied. De gevechten tussen Polisario en het Marokkaanse leger gingen door tot 1991. Toen is er tot een staakt het vuren besloten onder toezicht van de Verenigde Naties. In 2016 heeft Ban Ki Moon nog eens duidelijk uitgesproken dat de Westelijke Sahara door Marokko bezet wordt. In reactie daarop heeft Marokko 84 VN-waarnemers het land uitgezet. Het conflict speelt nog steeds en ligt supergevoelig in Marokko, zoals wij hebben ondervonden.

Op weg naar wildcamp

Het is ongelooflijk hoeveel stank deze mooie beesten met hun lange wimpers kunnen produceren. Dit neemt niet weg dat het prachtig is om zo op hun rug door de ongerepte zandduinen te schommelen. De stank nemen wij graag op de koop toe. Eenmaal terug en op de begane grond duurt het even voor wij ons evenwicht hervonden hebben.

Als 's avonds iedereen al binnen zit, genieten wij buiten nog van de schitterende sterrenhemel en de voorbijtrekkende satellieten. En deze satellieten maken het samen met de overal neergezette telefoonpalen mogelijk dat wij op de meest afgelegen plekken internetbereik hebben.

Stenige woestijn bij Taouz

Gezamenlijk rijden wij via de onverharde piste weer naar de geasfalteerde weg, de N16, om nog verder naar het zuiden te trekken. Het gebied ten zuiden van de Hoge Atlas (waar wij nu doorheen rijden) is een groot woestijngebied van zand en stenen, afgewisseld door oases waarin lemen huizen prachtig in het landschap zijn opgenomen. Hier lopen bedoeïenen en herders met hun kudde op zoek naar het schaarse voedsel voor hun beesten. Het lijkt ons een zeer hard bestaan.

In de buurt van Taouz rijden we via een onverharde weg met elkaar 6 km de steenwoestijn in. Ver van het asfalt. Dit is een overnachtingsplaats die het hart van iedere camperraar sneller zal doen laten kloppen. Midden in de niets, oorverdovende stilte en een horizon in het oneindige. Na een geïmproviseerde buitendouche duiken wij schoongewassen, met honderdduizenden sterren boven ons, het bed in. Dit is: Beleef Marokko Puur!

Ondergronds watersysteem

Wij rijden tot aan Erfoud dezelfde weg terug en bezoeken een ondergronds watersysteem. De vele oases in het zuidelijk en oostelijk deel van Marokko krijgen hun water via de rivieren de Draa, de Todhra en de Ziz die in de bergen ontspringen, en via grondwater en welwater dat spontaan ontstaat. Het water wordt via ondergronds aangelegde kanalen van de ene vallei naar de andere getransporteerd. Het is al een zeer oud en ingenieus systeem dat wij tijdens een eerder reis met Expedition Far East - "De Oude Zijderoute" - in 2015 ook in Iran aantreffen en oorspronkelijk daar ook vandaan komt. Op sommige van de kanalen zijn aan de bovenkant verhogingen aangebracht met een gat erin zodat je er van bovenaf water uit kunt halen. Ze zijn hier niet meer in gebruik en daardoor kun je erin afdalen en er doorheen lopen.

Gorge du Todhra

Onze 243 kilometers monden uit in de Todhra kloof. Tussen twee hoge rotsen door heeft de rivier zich een weg gezocht en de kloof is net ruim genoeg om met een camper doorheen te rijden. De nog overgebleven ruimte wordt gebruikt voor enkele stalletjes om souvenirs te verkopen. Bergsporters gebruiken de kloof om tegen de steile rotsen omhoog te klimmen.

Voorbij de kloof staan wij met onze campers op een schitterende plek. Als de toeristen weg zijn blijven alleen de herders over die hun kudde weer naar huis begeleiden. Het gemekker van een grote kudde geiten die in alle vroegte door de smalle kloof worden geloodst, trekt ons met onze fototoestellen naar buiten. Tot onze verbazing lopen bijna alle witte geiten bij elkaar en ook alle zwarte. De integratie is ook in het dierenrijk nog niet helemaal doorgedrongen.

Vanwege de vele regen die de afgelopen maand is gevallen, is het niet duidelijk of de kloof ook voor onze voertuigen begaanbaar is. Na inspectie van Hans en Nancy met de truck in alle vroegte, vernemen we dat het mogelijk is. De weg is door het slechte weer erg smal maar er is nauwelijks verkeer en de route levert mooie vergezichten op over de oases en de vele lemen kasbah's aan de rand van de weg. De felgroene akkertjes in de rivierbedding zorgen voor een extra accent. ●

Veilig achter de expeditie truck over onverharde wegen

Lees deel 2 van deze reis in het volgende
CamperReisMagazine

CAMPERINFO

ROUTE EN AFSTAND

De afstand van Motril tot Algeciras bedraagt ongeveer 7.000 km. De route loopt door het mooiste gedeelte van Marokko: eerst parallel aan de grens met Algerije en dwars door de woestijn, daarna zuidelijk van de hoge Atlas naar de Atlantische Oceaan om vervolgens via het Anti-Atlas gebergte uiteindelijk het hoge Atlas gebergte naar Marrakesh over te steken. Via Fes en Chefchaouen bereiken we de ferry, de terugweg naar Spanje. Afhankelijk van politieke of weersomstandigheden kunnen de route als ook de aantal kilometers wijzigen.

VOERTUIG

Een reis door Marokko kan met bijna alle campers worden gereden. De camper moet natuurlijk in goede staat verkeren. Rijden op diesel is een voordeel. Goede vering en schokbrekers zijn geen must, een bodemvrijheid van 20cm is voldoende. Het is wel noodzakelijk dat men voor 1 tot 2 dagen voor wat betreft eten, sanitair, water en stroom zelfvoorzienend kan zijn. vrijheid. Het is noodzakelijk dat men voor meerdere dagen voor wat betreft eten, sanitair, water en stroom zelfvoorzienend kan zijn.

WEGEN

Het merendeel van de wegen op onze route is geasfalteerd. Slechts minder dan 3% van deze reis rijden we over niet geasfalteerde wegen. Vaak zijn de wegen te vergelijken met die van ons in Europa, soms zelfs beter.

STAAN ZO VEEL MOGELIJK VRIJ

Tijdens deze reis overnachten we zoveel mogelijk in de vrije natuur, ver weg van het asfalt. Dit is uitsluitend mogelijk door de inzet van en de begeleiding door een expeditie truck. Deze unieke afgelegen plekken zijn ontdekkingen van de begeleiders van deze reis, tijdens tien jaar reizen over de wereld.

REISORGANISATIE

Beleef Marokko Puur is een 'Individueel Begeleide Avontuurlijke Overland Camperreis'© van Expedition Far East die u met uw camper kunt maken. Dit zijn camperreizen voor wie NIET in een groep wil reizen.

www.expeditionfareast.com

CAMPERREIZEN

NAAR BIJZONDERE BESTEMMINGEN

EXPEDITION FAR EAST

DISCOVER ASIA OVERLAND

camperreizen voor wie NIET in een groep wil reizen©

OOK HIER OVERNACHTEN ... ?

WWW.EXPEDITIONFAREAST.COM

CENTRAALAZIË TIBET kirgizië IRAN Wit-Rusland **CHINA** MAROKKO
kazachstan TURKIJE OEBEKISTAN r u s l a n d GEORGIË TURKMENISTAN